

Eindexamen Grieks vwo 2002-II

havovwo.nl

Antwoorden

Deel-
scores

Tekst 1

Maximumscore 2

- 1 Een van de onderstaande mogelijkheden:
– Regel 1 νέμεσις (μεγάλη): het woord νέμεσις (wraak / vergelding) impliceert dat Kroisos iets heeft misdaan (en dus verantwoordelijk is voor het onheil dat hem zal treffen).
– Regels 1–2 (ὡς εἰκάσαι) ὅτι t/m ὀλβιώτατον: doordat Kroisos zichzelf beschouwt als de gelukkigste van alle mensen roept hij het onheil over zich af.
Of woorden van overeenkomstige strekking.

Maximumscore 2

- 2 Dat de zoon spoedig zal sterven / Dat de droom spoedig in vervulling zal gaan: (σε) ὀλιγοχρόνιον (ἔσθθαι) (regels 14–15).

Tekst 1 en tekst 2

Maximumscore 1

- 3 Het huwelijk van Atys.
Fout rekenen: lijfwacht.

Maximumscore 1

- 4 οὐδαμῆ t/m ἐξέπεμπε (regel 9)
Fout rekenen: langer citaat dan het bovenstaande.

Tekst 1

Maximumscore 1

- 5 Hij vraagt Adrastos om zijn zoon te beschermen / hij houdt rekening met struikrovers.

Maximumscore 2

- 6 – Dat hij Adrastos heeft gereinigd
– en hem onderdak heeft verleend

1
1

Maximumscore 2

- 7 Adrastos zal (zij het per ongeluk) Kroisos' zoon doden, wat ongeveer het tegendeel is van χρηστοῖσι ἀμείβεσθαι.
Of woorden van overeenkomstige strekking.

Maximumscore 2

- 8 a. Het argument dat hij daarheen moet gaan waar hij door zijn daden roem kan verwerven
b. Na wat hij heeft gedaan / na het doden van zijn broer vindt hij het ongepast zich onder leeftijdsgenoten te begeven.

1
1

Maximumscore 4

- 9 Drie van de volgende mogelijkheden:
– Door het invoegen van οὗτος t/m Ἄδρηστος / door de veelzeggende omschrijving van Adrastos stelt Herodotos de beslissende handeling zo lang mogelijk uit / bouwt hij de spanning op / past hij vertraging toe.
– Hij gebruikt voor de beslissende handelingen het praesens historicum (ἀμαρτάνει, τυγχάνει).
– τοῦ μὲν t/m παιδός is een chiasme (waardoor de beslissende handelingen scherp tegenover elkaar worden gesteld).
– De herhaling van δὴ geeft nadruk.

drie juiste antwoorden
twee juiste antwoorden
één juist antwoord

4
2
1

Eindexamen Grieks vwo 2002-II

havovwo.nl

Antwoorden	Deel-scores
Maximumscore 2	
10 ☐ (οὗτος δὴ) ὁ φονεὺς t/m γενόμενος (regels 67–68)	
Maximumscore 2	
11 ☐ a. τὰ μέλλοντα ἔσεσθαι (regel 66)	<u>1</u>
b. Beiden onderkennen de onafwendbaarheid van het lot	<u>1</u>
Maximumscore 1	
12 ☐ In het Grieks staat er “de moordenaar van degene die hem gereinigd had”, maar Adrastos heeft Kroisos niet letterlijk vermoord.	
Tekst 1 en tekst 3	
Maximumscore 2	
13 ☐ a. Bijvoorbeeld:	
– “De mens doet het ook zelf, wat hem overkomt” (regel 2): door het meesturen van Adrastos veroorzaakt Kroisos zelf de dood van zijn zoon.	
– “Er is geen mens t/m af te wenden” (regels 7–8): de maatregelen die Kroisos neemt kunnen zijn zoon niet redden	<u>1</u>
b. “Hij doet het ook als hij meteen vanaf het allereerste ogenblik weet dat het fataal is wat hij doet” (regels 3–4): Kroisos beseft dat pas achteraf	<u>1</u>
Tekst 4	
Maximumscore 2	
14 ☐ ἀεικέστερα (regel 32)	
Maximumscore 2	
15 ☐ Enerzijds acht hij de Grieken in staat Perzië te onderwerpen, anderzijds noemt hij de Grieken ironisch onderworpenen van Pelops, die zelf weer een slaaf van zijn voorvaders was.	
Of woorden van overeenkomstige strekking.	
Maximumscore 1	
16 ☐ (Πέρσαι) κεχαρηκότες (προσεκύνεον) (regel 36)	
Tekst 4 en tekst 5	
Maximumscore 2	
17 ☐ – φρενῶν t/m ἀνήκω (regel 30)	<u>1</u>
– καί t/m ἀπέχονται (regels 30–31)	<u>1</u>
Maximumscore 2	
18 ☐ ἀποπτάσθαι (regel 27)	
Maximumscore 3	
19 ☐ a. (ὄνειρου μὲν τούτου) λόγον οὐδένα ἐποιέετο (regel 28)	<u>1</u>
b. De droom heeft hem nu dreigend voorgehouden dat hij zijn macht snel kan verliezen als hij niet gehoorzaamt / de droom heeft hem bedreigd	<u>2</u>
Maximumscore 2	
20 ☐ ἔκριναν (regel 45) - κρινάντων (regel 48) / alleen κρινάντων	

Eindexamen Grieks vwo 2002-II

havonwo.nl

Antwoorden	Deel- scores
Tekst 4 en tekst 6	
Maximumscore 1	
21 ☐ De Wereld-Almacht (regel 6)	
Maximumscore 2	
22 ☐ a. μετὰ δὲ τ/μ στέφανον (regels 47–48)	<u>1</u>
b. Door het vermelden van hun grijnzen / hun uitroep “Genade voor Perzië”	<u>1</u>
4.2 Antwoordmodel voor de vertaling	
Kolon 23	
Maximumscore 2	
Εὖ γὰρ ἠπίστατο ὅτι	
Want hij wist / begreep goed dat	
ἠπίστατο werkwoord(svorm) niet herkend	<u>0</u>
ἠπίστατο zij wist	<u>0</u>
ὅτι omdat / wat	<u>0</u>
Kolon 24	
Maximumscore 2	
οὐκ ὡς γυναῖκά μιν ἔμελλε Καμβύσης ἕξειν ἀλλ’ ὡς παλλακὴν.	
Kambyses haar niet als (zijn) echtgenote / vrouw zou behandelen / niet van plan was te behandelen maar als bijvrouw.	
Niet fout rekenen: ὡς zoals.	
ὡς in andere betekenissen	<u>0</u>
Niet fout rekenen: een vrouw	
ἔμελλε stond op het punt	<u>1</u>
ἔμελλε Καμβύσης het was bestemd dat Kambyses	<u>0</u>
ἔμελλε Καμβύσης Kambyses moest	<u>0</u>
ἔμελλε werkwoord niet herkend (bv. van μέλω)	<u>0</u>
Kolon 25	
Maximumscore 3	
Ταῦτα δὴ ἐκλογιζόμενος ἐποίησε τάδε·	
(Welnu /dus) terwijl / omdat hij (nu / dan) dat / dit / die dingen / deze dingen bedacht, deed hij deze dingen / de volgende dingen / het volgende / handelde hij als volgt:	
ταῦτα zulke / dergelijke dingen	<u>2</u>
Niet fout rekenen: ἐκλογίζομαι rekenen met / rekening houden met	
ἐκλογίζομαι berekenen / overleggen	<u>2</u>
Niet fout rekenen: ἐκλογιζόμενος nevenschikkend vertaald met hoofdzin.	
ἐκλογιζόμενος voortijdig vertaald	<u>2</u>
ἐκλογιζόμενος concessief vertaald	<u>0</u>
ποιέω maken	<u>0</u>
ἐποίησε deed zij	<u>0</u>
τάδε dat / die dingen	<u>1</u>

Eindexamen Grieks vwo 2002-II

havonwo.nl

Antwoorden	Deel-scores
Kolon 26	
Maximumscore 3	
ἦν Ἀπρίεω τοῦ προτέρου βασιλέος θυγάτηρ κάρτα μεγάλη τε καὶ εὐειδής, van de vorige / vroegere / eerdere koning Apriës was (er) / Apriës had een zeer grote en mooie dochter,	
ἦν het / zij was	<u>1</u>
ἦν verbonden met λελειμμένη (kolon 27)	<u>1</u>
ἦν niet herkend	<u>0</u>
Ἀπρίεω van Aprieo	<u>2</u>
ἦν Ἀπρίεω τοῦ προτέρου βασιλέος θυγάτηρ Apriës was een dochter van de vorige koning	<u>0</u>
πρότερος beter	<u>0</u>
πρότερος als bijwoord vertaald	<u>0</u>
βασιλέος koninklijk	<u>0</u>
θυγάτηρ de dochter	<u>2</u>
een dochter van Apriës was zeer groot en mooi	<u>2</u>
κάρτα sterk / zeer zeker / stellig / terdege	<u>2</u>
κάρτα onvertaald	<u>2</u>
Kolon 27	
Maximumscore 2	
μόνη τοῦ οἴκου λελειμμένη, als enige / alleen van de / haar familie / huis in leven gebleven,	
Niet fout rekenen: de enige in leven geblevene.	
Niet fout rekenen: μόνη τοῦ οἴκου beroofd van / zonder haar familie.	
μόνη τοῦ οἴκου van het enige / eenzame / verlaten huis	<u>0</u>
μόνη eenzaam / verlaten / alleenstaand / buitengewoon / slechts	<u>0</u>
τοῦ οἴκου thuis / in huis	<u>0</u>
λελειμμένη concessief vertaald	<u>0</u>
Kolon 28	
Maximumscore 1	
οὐνομα δέ οἱ ἦν Νίτητις. (en) zij had de naam Nitetis / aan haar was de / als naam Nitetis / haar naam was Nitetis / zij heette Nitetis.	
δέ maar	<u>0</u>
οἱ zelf	<u>0</u>
ἦν niet herkend	<u>0</u>
Indien ook in kolon 26 fout, hier opnieuw aanrekenen.	

Eindexamen Grieks vwo 2002-II

havonwo.nl

Antwoorden	Deel-scores
Kolon 29 Maximumscore 2 Ταύτην δὴ τὴν παῖδα ὁ Ἄμασις (kolon 30) ἀποπέμπει ἐς Πέρσας ὡς ἑωυτοῦ θυγατέρα. (Welnu / dus) dit meisje / kind / die dochter stuurde / stuurt Amasis (weg) naar de Perzen / naar Perzië als zijn (eigen) dochter / als (de) dochter van hemzelf / alsof ze zijn (eigen) dochter was.	
Ταύτην niet vertaald	<u>1</u>
Ταύτην op deze manier / zo	<u>1</u>
παῖδα jongen / slaaf / jeugd	<u>0</u>
ἐς voor / tot aan	<u>1</u>
ἐς Πέρσας naar Perzen	<u>1</u>
ὡς zoals	<u>1</u>
ὡς alle overige betekenissen	<u>0</u>
Indien ook in kolon 24 fout, hier opnieuw aanrekenen.	
ἑωυτοῦ hun / haar (eigen)	<u>0</u>
θυγατέρα dochters	<u>0</u>
Kolon 30 Maximumscore 2 κοσμήσας ἐσθῆτί τε καὶ χρυσῷ nadat / toen hij haar / het versierd / uitgerust had met (zowel) kleding / een kleed / kleren en (als) met goud	
Niet fout rekenen: κοσμήσας nevenschikkend vertaald met hoofdzin.	
versierd / getooid met	<u>1</u>
κοσμήσας als de vertaling inhoudelijk afwijkt van versieren / uitrusten	<u>0</u>
κοσμήσας gelijktijdig vertaald	<u>1</u>
κοσμήσας natijdig vertaald	<u>0</u>
κοσμήσας verkeerd subject	<u>0</u>
κοσμήσας verkeerd object	<u>0</u>
κοσμήσας geen object genoemd	<u>1</u>
κοσμήσας causaal of concessief vertaald	<u>0</u>
ἐσθῆτί τε καὶ χρυσῷ aan / voor kleding en goud	<u>0</u>
Kolon 31 Maximumscore 3 Μετὰ δὲ χρόνον ὧς μιν ἠσπάζετο Καμβύσης πατρόθεν ὀνομάζων, (Maar / en) toen / omdat na een tijd(je) / na een tijd(je) toen / omdat Kambyses haar verwelkomde / begroette, terwijl hij haar noemde bij haar vaders naam / door haar bij de naam van haar vader te noemen,	
Μετὰ δὲ χρόνον daarna een tijd(je)	<u>0</u>
ὧς als bijwoord	<u>0</u>
μιν hem	<u>0</u>
Niet fout rekenen: ἀσπάζομαι kussen / omhelzen.	
ἀσπάζομαι afscheid nemen / najagen / volgen	<u>0</u>
ἠσπάζετο werkwoord(svorm) niet herkend	<u>0</u>
ὀνομάζων voortijdig vertaald	<u>2</u>
ὀνομάζων concessief vertaald	<u>0</u>
ὀνομάζων verbonden met kolon 32 (zei het meisje, omdat hij haar noemde)	<u>2</u>

Eindexamen Grieks vwo 2002-II

havonwo.nl

Antwoorden	Deel-scores
Kolon 32 Maximumscore 2 λέγει πρὸς αὐτὸν ἡ παῖς· zei het meisje / het kind tegen hem:	
λέγει verbonden met μετὰ χρόνον (het meisje zei na een tijdje)	<u>0</u>
λέγει zegt	<u>1</u>
ἡ παῖς jongen / slaaf / jeugd	<u>0</u>
Indien ook in kolon 29 fout, hier opnieuw aanrekenen. αὐτόν hem zelf	<u>1</u>
αὐτὸν ἡ παῖς het meisje zelf	<u>0</u>
Kolon 33 Maximumscore 1 “ὦ βασιλεῦ, διαβεβλημένος ὑπὸ Ἀμάσιος οὐ μανθάνεις, “(O) koning, u begrijpt niet dat u bedrogen bent door Amasis,	
ὦ βασιλεῦ de koning	<u>0</u>
διαβεβλημένος οὐ μανθάνεις u begrijpt dat u (niet) bedrogen bent	<u>0</u>
ὑπό onder / tengevolge van / wegens	<u>0</u>
door Amasios	<u>0</u>
Kolon 34 Maximumscore 3 ὃς ἐμὲ σοὶ κόσμῳ ἀσκήσας ἀπέπεμψε die mij naar / voor u heeft (weg)gestuurd nadat hij mij (voor u) met kostbaarheden had versierd / getooid / uitgerust	
Niet fout rekenen: ὃς hij / die (in nieuwe hoofdzin). σοὶ als object bij ἀπέπεμψε	<u>0</u>
σοὶ κόσμῳ uw / jouw kostbaarheden	<u>0</u>
κόσμῳ verbonden met ἀπέπεμψε	<u>0</u>
ἀσκήσας met verkeerd subject of verkeerd object	<u>0</u>
ἀσκήσας gelijktijdig vertaald	<u>1</u>
ἀσκήσας natijdig vertaald	<u>0</u>
ἀσκήσας causaal of concessief vertaald	<u>0</u>
ἀπέπεμψε als praesens vertaald	<u>1</u>
ἀπέπεμψε als futurum vertaald	<u>0</u>
Kolon 35 Maximumscore 2 ὡς ἔωυτοῦ θυγατέρα διδούς, terwijl hij mij gaf / geeft / aanbod / aanbiedt als zijn eigen dochter	
ὡς ἔωυτοῦ θυγατέρα beoordelen als in kolon 29. Een ook al in kolon 29 gemaakte fout hier niet opnieuw aanrekenen. Niet fout rekenen: ὡς ἔωυτοῦ θυγατέρα verbonden met ἀπέπεμψε.	
διδούς zonder uitgedrukt object	<u>1</u>
διδούς niet herkend en / of met verkeerd subject	<u>0</u>
διδούς causaal vertaald	<u>1</u>
διδούς concessief vertaald	<u>0</u>
διδούς voortijdig of natijdig vertaald	<u>0</u>

Eindexamen Grieks vwo 2002-II

havonwo.nl

Antwoorden	Deel- scores
Kolon 36 Maximumscore 2 ἐοῦσαν τῇ ἀληθείῃ Ἀπρίεω, terwijl / hoewel ik in werkelijkheid / in waarheid de / een dochter van Apriës ben,	
Niet fout rekenen: in werkelijkheid een dochter van Apriës zijnde. ἐοῦσαν werkwoord(svorm) niet herkend	<u>0</u>
ἐοῦσαν verkeerd subject	<u>0</u>
ἐοῦσαν causaal vertaald	<u>0</u>
Niet fout rekenen: τῇ ἀληθείῃ werkelijk / in alle eerlijkheid. τῇ ἀληθείῃ inderdaad	<u>1</u>
Kolon 37 Maximumscore 3 τὸν ἐκεῖνος (kolon 38) ἐπαναστάς ἐφόνευσε.” die hij / die man heeft vermoord / vermoordde nadat hij in opstand was gekomen / kwam.	
Niet fout rekenen: τὸν hem (in nieuwe hoofdzin). ἐκεῖνος daarginds	<u>1</u>
ἐπαναστάς verkeerd subject	<u>1</u>
ἐπαναστάς gelijktijdig vertaald (toen / terwijl hij in opstand kwam)	<u>2</u>
ἐπαναστάς causaal vertaald	<u>2</u>
ἐπαναστάς concessief vertaald	<u>0</u>
Kolon 38 Maximumscore 2 ἐόντα ἐωυτοῦ δεσπότεα hoewel / terwijl die / het zijn (eigen) meester / heer was	
ἐόντα causaal vertaald	<u>0</u>
ἐόντα werkwoord(svorm) niet herkend	<u>0</u>
Niet fout rekenen: δεσπότης heer en meester. δεσπότης heer des huizes	<u>0</u>
Kolon 39 Maximumscore 3 Τοῦτο δὴ τὸ ἔπος καὶ αὕτη ἡ αἰτία ἐγγενομένη ἤγαγε Καμβύσεια τὸν Κύρου (kolon 40) ἐπ’ Αἴγυπτον. (Welnu / natuurlijk) Deze verklaring / bewering / woorden en deze concrete aanleiding / oorzaak / reden stimuleerden / hebben gestimuleerd Kambyzes de zoon van Kyros tot een veldtocht tegen Egypte.	
Niet fout rekenen: ἔπος woord. ἔπος epos / raad / wens / bevel / voorschrift / gerucht / spreuk	<u>0</u>
αὕτη zelf	<u>2</u>
ἤγαγε werkwoord(svorm) niet herkend	<u>0</u>
Kambyzes van Kyros	<u>2</u>
Kambyzes die van Kyros	<u>1</u>
in Egypte	<u>2</u>
tegen de Egyptenaren	<u>2</u>
tegen de Egyptenaar	<u>1</u>
tegen een Egyptenaar	<u>0</u>
nadat hij boos was geworden (kolon 40) op Egypte	<u>1</u>

Eindexamen Grieks vwo 2002-II

havovwo.nl

Antwoorden	Deel- scores
<hr/>	
Kolon 40	
Maximumscore 2	
μεγάλως θυμωθέντα nadat / toen / omdat hij zeer woedend / wild was geworden / hij in hevige woede was ontstoken / zeer woedend geworden	
(de Egyptenaar) die zeer woedend was geworden	<u>0</u>
θυμωθέντα werkwoord(svorm) niet herkend	<u>0</u>
θυμωθέντα concessief vertaald	<u>0</u>
θυμωθέντα gelijktijdig vertaald	<u>1</u>
Kolon 41	
Maximumscore 1	
Οὕτω μὲν νυν λέγουσι Πέρσαι. Zo / dat zeggen althans (de) Perzen.	
Zo zeggen zij tegen de Perzen	<u>0</u>